

Naziv studija	Hrvatski jezik i književnost			
Naziv kolegija	Metafora – filozofski aspekt			
Status kolegija	izborni			
Godina	4. i 5.	Semestar	8. i 10.	
ECTS bodovi	5			
Nastavnik	Izv. dr. sc. Ante Periša			
e-mail	anperisa@unizd.hr			
vrijeme konzultacija	utorak 12-14			
Suradnik / asistent	-			
e-mail	-			
vrijeme konzultacija	-			
Mjesto izvođenja nastave	glavna zgrada Sveučilišta dv. 007 (četvrtkom 10,15 – 11,45; petkom 10,15 – 11,45)			
Oblici izvođenja nastave	Izlaganje, diskusija, power point prezentacije			
Nastavno opterećenje P+S+V	2 P + 2 S			
Način provjere znanja i polaganja ispita	pismeno, usmeno, kolokviji			
Početak nastave	1.3.2018.	Završetak nastave	8.6.2018.	
Kolokviji	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ispitni rokovi	1. termin	2. termin	3. termin	4. termin
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog ispita student će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Usporediti osnovne teorije metafore; - Prepoznavati i kritički prosuđivati ne samo svjesne, nego i „nesvjesne“ metafore u jeziku, odnosno u nekom tekstu; - Stvarati nove metafore ovisno o namjeni; - Identificirati slike/koncepte koji služe kao podloga pojedinog mišljenja (i govora); - Dati primjere uporaba (uspjelih) metafora u raznim znanostima kad se dođe do granica mišljenja i mogućnosti jezičnog izraza. 			
Preduvjeti za upis	-			
Sadržaj kolegija	<p>Temeljne postavke o metafori. Mjesto i uloga metafore u jeziku. Metafora u užem i u širem smislu. Vrste metafora. Osnovne teorije metafore. Metafora u nekim važnim povijesno-znanstvenim razdobljima. Metafora i analogija. Metafora u poeziji, retorici, umjetnosti. Suvremene teorije metafore. Interakcijska i konceptualna metafora. Konceptualne metafore. Metaforičnost mišljenja i jezika u cjelini? Slike kao podloga viđenja svijeta. Metafora u književnosti i u retorici. Pojam i metafora. Svjesne i nesvjesne metafore. Istina i metafora.</p>			
Obvezna literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aristotel, <i>O pjesničkom umijeću</i>, prev. Z. Dukat, Školska knjiga, Zagreb, 2005., pogl. 19-22 (1456a-1459a). 2. Max Black, <i>Metafora</i>, u: <i>Republika</i>, godište LX, broj 2, Zagreb 2004., str. 73-87 3. Lakoff, George/Johnson, Mark, <i>Metafore koje život znače</i>, prev. A. Ryznar, Disput, Zagreb, 2015. (odabrana poglavlja) 4. D. Hajdarević / A. Periša, Znanje i gledanje u konceptualnoj metafori, u: <i>Croatica et Slavica Iadertina</i>, 2015., str. 285. – 309. 5. Winfried Nöth, <i>Metafora</i>, u: <i>Republika</i>, godište LX, broj 2, Zagreb 2004., str. 61-72. (Ili: Isto u: W. N. <i>Priručnik semiotike</i>) 6. Ante Stamač, <i>Teorija metafore</i>, Zagreb 1978., str. 65-81, 89-135. 7. Mateusz Milan Stanojević, <i>Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmova</i>, SL 68, 2009., str. 339-359. 8. Josip Užarević: Tropi i jezik. Zapažanja o metafori, metonimiji i sinegdohi, u: Ž. Benčić/D. Fališevac (ur.), <i>Tropi i figure</i>, Zagreb 1995., str. 105. – 112. 			
Dopunska literatura	<ul style="list-style-type: none"> - Aristotel, <i>Retorika</i>, prev. M. Višić, Naprijed, Zagreb 1989. (odabrana poglavlja) - U. Arnswald/J. Kertscher/M. Kroß (ur.), <i>Wittgenstein und die Metapher</i>, ParErga, Berlin, 2004. - Max Black, Još o metafori, u: Treći program Hrvatskog radija 46(1994), str. 75. – 85. - Blumenberg, Hans: <i>Ästhetische und metaphorologische Schriften</i>, Suhrkamp, Frankfurt a.M. 2001., str. 139. – 171. - Blumenberg, Hans: <i>Paradigmen zu einer Metaphorologie</i> 			

	<ul style="list-style-type: none"> - Borčić, Nikolina (2010), <i>Konceptualne metafore u političkim intervjuima</i>, U "Medijske studije", Vol. 1 No. 1, str. 136. – 156. - Čulić, Zjena, Analiza nekonvencionalnih metafora iz područja materijalizacije apstraktnih entiteta, u: <i>Filologija</i>, No. 34., 2001., str. 59. – 90. - Donald Davidson, <i>Istraživanja o istini i interpretaciji</i>, Demetra, Zagreb 2000., str. 192-211. (ili Isto, u: Treći program Hrvatskog radija 46(1994), str. 97-107) - Eva Federer-Kittay, <i>Jedan interludij o kontekstu: Relaciona teorija značenja</i>, u: Treći program Hrvatskog radija 46(1994), str. 108-123. - Ernesto Grassi, <i>Filozofija i retorika</i>, u: <i>Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine 9/1-2(17-18) (1983)</i>, str. 39. – 59. - Ernesto Grassi, <i>Die unerhörte Metapher</i>, Hain, Frankfurt/M 1992. - Ivon, K./S. Vrcić-Mataija, <i>Metafora putovanja u Pričama iz davnine</i>, u: <i>Libri & Liberi</i>, 2016. 5(2), 341-356. - Stipe Grgas, „Metafora i materijalnost jezika“, <i>Filoz. istraživanja</i>, Zagreb 1991, god. 11, sv. 2. - E. Jünger/P. Ricoeur, <i>Metapher. Zur Hermeneutik religiöser Sprache</i>, Evangel. Theol., Sonderheft, 1974. - George Lakoff, <i>The Contemporary Theory of Metaphor</i>, u: Ortony, Andrew (ed.) <i>Metaphor and Thought</i> (2nd edition), Cambridge, University Press, 1992. - F. Nietzsche, <i>O istini i laži u izvanmoralnom smislu</i>, preveo D. Barbarić, Matica Hrvatska Zagreb 1999. str. 7 – 21. A. Periša, <i>Uvod u filozofiju jezika</i>, (Priručnik. Digitalno izdanje Sveučilišta u Zadru. 2016.) http://www.unizd.hr/Portals/41/Uvod_u_filozofiju_jezika.pdf?ver=2016-10-12-134025-980 - P. Ricoeur, <i>Živa metafora</i>, prev. N. Vajs, Zagreb 1981. - John S. Searl, <i>Metafora – formuliranje problema</i>, Treći program Hr. radija 46(1994), str. 86-96. - Ante Stamać, <i>Teorija metafore</i>, Zagreb 1978. - Štrkalj Despot, Kristina (2014), <i>Konceptualna metafora i dijakronija: o evoluciji metaforičkog uma u hrvatskom jeziku</i>, u M.-M. Stanojević (ur.) <i>Metafore koje istražujemo. Suvremeni uvidi u konceptualnu metaforu</i>, Srednja Europa, Zagreb, str. 63. – 91.
Internetski izvori	<p>http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=72750 (<i>Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmova</i>, Mateusz-Milan Stanojević ; Filozofski fakultet u Zag.)</p> <p>http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=35080 (<i>Metafora i metonimija kao poticaj u procesu imenovanja</i>, Dunja Brozović Rončević/Milena Žic Fuchs)</p> <p>https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=244143 (Zjena Čulić, Analiza nekonvencionalnih metafora...)</p> <p>http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=125085 (Tea Rogić Musa, <i>Od metafore-riječi do metafore-funkcije. Prilog metodologiji proučavanja metaforike u književnom tekstu</i>)</p>
Način praćenja kvalitete	Izješće o provedenoj nastavi. Studentske ankete.
Uvjeti za dobivanje potpisa	<p>Studentskeobveze: redovito i aktivno pohađanje nastave (potrebno je ostvariti minimalno 70% nazočnosti na predavanjima i seminarima da se ostvari pravo potpisa i pristupanja ispitu), izrada i izlaganje seminarskog rada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studenti su obvezni izraditi seminarski rad, koji bi trebao obuhvaćati 10-15 kartica teksta (Times New Roman 12, prored između redaka i odlomaka 1,5).
Način bodovanja kolokvija/seminara/vježbi/ispita	<p>50 – 62,9 % : dovoljan (2) 63 – 75,9%: dobar (3) 76 – 88,9%: vrlo dobar (4) 89 – 100%: odličan (5) *Sukladno odjelnom Pravilniku o ocjenjivanju</p>
Način formiranja konačne ocjene	<p>Prvi kolokvij 1 ECTS bod; seminar (izlaganje + rad) 1,5 ECTS bod; pohađanje nastave 1 ECTS; drugi (završni) kolokvij (i/li usmeni ispit) 1,5 ECTS bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zaključnu ocjenu čini zbroj ocjena iz seminara, pismenoga i usmenoga ispita sukladno ponderu izraženom u ECTS bodovima.
Napomena	-

Nastavne teme-predavanja			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Uvođenje u tematiku. Definicije metafore. Traženje zaboravljenih metafora u jeziku.	

2.		Aristotelova teorija metafore	Aristotel, <i>O pjesničkom umijeću</i> , Zagreb 2005., pogl. 19-22 (1456a-1459a). Aristotel, <i>Retorika</i> , prev. M. Višić, Naprijed, Zagreb 1989. (odabrana poglavlja)
3.		Metafora i retorika u širem smislu	
4.		Metafora i promjene značenja	Ante Stamać, <i>Teorija metafore</i>
5.		Metafora u novijoj filozofiji	
6.		Interakcijska teorija metafore	Max Black, <i>Metafora</i> , u: Republika, LX, broj 2, Zagreb 2004., str. 73-87.
7.		Konceptualna metafora	- Lakoff/Johnson (2015) <i>Metafore koje život znače</i> . - M. M. Stanojević, <i>Konceptualna metafora u kogn. lingv.: pregled pojmova</i> , SL 68, 2009., str. 339-359.
8.		Konceptualna metafora	
9.		Wittgenstein i konceptualna metafora: usporedba	A. Weiberg, „Ein Bild hielt uns gefangen.“ Die Kraft der Metapher, u: U. Arnsward/J. Kertscher/M. Kroß (ur.), <i>Wittgenstein und die Metapher</i> , ParErga, Berlin, 2004.
10.		Spoznaja, istina i metafora	Nietzsche, <i>O istini i laži u izvanmoralnom smislu</i> , Zagreb 1999. str. 7 – 21.
11.		Metafora i granice mišljenja	Eberhard Jüngel, <i>Metaphorische Wahrheit</i> , u: Jüngel/Ricoeur, <i>Metapher. Zur Hermeneutik religiöser Sprache</i> , Evangel. Theol., Sonderheft, 1974. str. 71-122.
12.		Analogija i metafora	Isto
13.		Ricoeur: Filozofija i metafora	P. Ricoeur, <i>Živa metafora</i> , prev. N. Vajs, Zg 1981.
14.		Metafora u književnosti, osobito poetska metafora	
15.		Posvudašnjost metafora	

Seminar			
Red. br.	Datum	Naslov	Literatura
1.		Uvod u kolegij. Podjela seminarskih tema. Upoznavanje studenata s obvezama u okviru kolegija.	
2.		Temelji metafore Retorika i metafora	- Aristotel, <i>O pjesničkom umijeću</i> , prev. Z. Dukat, ŠK, Zagreb, 2005., pogl. XXI-XXII (1457 a1 32 - 1159 a1 15) - Aristotel, <i>Retorika</i> , prev. M. Višić, Naprijed, Zagreb 1989., str. 168-175, 188-193 (glava II-IV, X-XI).
3.		Uzroci nastanka metafora	- Ante Stamać, <i>Teorija metafore</i> , Zagreb 1978., str. 65-81.
4.		Četiri modela metafore (2 studenata zajedno!)	- Ante Stamać, <i>Teorija metafore</i> , Zagreb 1978. str. 89-135.
5.		- Interakcijska teorija metafore - Metafora: žarište i okvir	- Max Black, <i>Metafora</i> , u: Republika, LX, broj 2, Zagreb 2004., str. 73-87.
6.		Funkcioniranje metafore	- Max Black, <i>Još o metafori</i> , Treći program Hrv. radija 46(1994), str. 75-85.
7.		Konceptualna metafora	- Lakoff/Johnson (2015) <i>Metafore koje život znače</i> .
8.		Konceptualna metafora	- Lakoff/Johnson (2015) <i>Metafore koje život znače</i>
9.		Metafora u javnom (političkom) diskursu	http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=113919 (N. Borčić, <i>Koncept. metafore u pol.intervjuima</i>) - Nikolina Borčić, disertacija... - Vlado Sušac, <i>Konceptualna metafora u političkom govoru</i> , disertacija, 2007.
10.		- Metaforičnost, doslovnost i važnost konteksta	- D. Davidson, <i>Istraživanja o istini i interpretaciji</i> , prev. K. Miladinov, Demetra, Zagreb 2000., str. 192-211.

			- Eva Federer-Kittay, <i>Jedan interludij o kontekstu: Relaciona teorija značenja</i> , Treći program Hrv. radija 46(1994), str. 108-123.
11.		- Pojam, istina i metafora - Metaforička struktura jezika	F. Nietzsche, <i>O istini i laži u izvanmoralnom smislu</i> , prev. D. Barbarić, Zagreb 1999. str. 7 – 21.
12.		Metaforika i metafizika Destrukcija metaforologije	- P. Ricoeur, <i>Živa metafora</i> , prev. N. Vajs, Zagreb 1981. str. 319-358. - J. Derrida, <i>Bijela mitologija...</i> , (odabrana poglavlja)
13.		Metafora i analogia (entis)	- P. Ricoeur, <i>Živa metafora</i> , prev. N. Vajs, Zagreb 1981. str. 291-319.
14.		Metafora, retorika i umjetnički izraz	- E. Grassi; N. Goodman; Ivon/Mataija...
15.		2. kolokvij	

Nastavnik:
Izv. prof. dr. sc. Ante Periša